

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 1/2 — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy órára 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA**

Hirdetési díj:

Nagy hasábos petit sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzár-
írdetások alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díjmin
den külön beiktatásért 30 kr.

Kettős könyvvitel közpénz-tárainknál.

Írta: **Zalai Márk.**

Debreczen, július 14.

A számvetés, a mérlegelés soha sem volt erős oldalunk. Össze nem fért gavalléros, lovagias, könnyűvérű feltétlen bizalmu jellemünkkel és — nem törődömségünkkel.

Kalmár szellemnek neveztük, és avval napi rendre tértünk

De anyyi alapos csalódás és pusztító megkárosodás után, melyet fájdalomasan tapasztaltunk, még is kell valaha teljes jóhiszeműségünkkel kijózanodnunk, kiábrándulnunk!

A kettős könyvvitel bizonyára nem a gazdálkodók találmánya; de még az egyszerű sem. Evvel azt hiszem sem újat, sem sérelmet nem mondok.

De már azt a merész majdnem hihetetlen állítást, hogy a kettős könyvvitelt sem kereskedő, sem gyáros, de még számító bankár vagy egyéb finantzkapacitás fel nem találta, kiki jogosult kételkedéssel fogadja.

Ugyan, ugyan, hát kinek nyakatekert elméjében fogamzott meg ez a dupla kettőjű tudomány?

Alkár hiszi, akár nem hiszi a t. olvasó közönség: a kettős könyvvitelnek ördömszerű találmánya: egy higgadt, mély gondolkodásu természetű tudósna találandó.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Német diák virtus.

— Uti emlékek. —

— A Debreczen eredeti tárczája. —

Írta: **ifj. Mitrovics Gyula.**

Az élet regényes bolondságai iránt nem tudok valaminagyon érdeklődni. Az afféle félszeg kinövéséssel azonban pedig, minők első sorban a párbaj mánia is, határozottan az angol iskola híve vagyok, melynek tanai szerint a duelláló felek a kiállott halálos aggodalmakhoz ráadásul az államfogház helyett inkább más természetű, kényszerzubbonynyal együtt járó, magánzárkát érdemelnének.

Mégis nem tagadhatom, azok a mély vá gásnymok, azok a kicsúcsorodó forradások, melyek a német egyetemi városok aranyifjúságának orszáit Schweiz és Tirol domboru térképeizhez teszik hasonlónvá, egy pillanatra meg vesztegettek.

Láttukra elibém rajzolódott a nagy városok súlydelt erkölcsi élete, ezer kísértesével és pimaszságaival, melyekkel az utcai és szalonélet naponkint kedveskedik, a melyeknek czéltáblája épen a nő, az asszony. S aztán magam elé képzelem egy lélekemelő jelenetet, a mikor a lelkes német student pártjára kél az

Egy olasz vegyész, ki buvárlatai vegyi kísérletei révén azt a jelentőség-teljes észrevételre tette, hogy a természetnek nagy, bonyolított háztartásában soha semmi el nem vész, hogy minden parány, minden atom csak helyet és alakot cserél, de hogy alkatrészei más és más összetételekben mindig feltalálhatók — ezen mély értelmű, igaz, bölcs és fontos észrevételeit alkalmazta a számvitelre.

Miből lett és mivé vált minden egyes vagyonrészünk, honnan jött és hová fejlődött minden gazdasági tőkénk?

Ezekre a fontos kérdésekre ad felvilágosítást a kettős könyvvitelnek szellemes rendszere.

Azt az egyszerű igazságot, hogy minden számban kifejezhető anyagi értéket azoknak a számláknak kell írni a rovására, hová alkatrészeit letéteményezzük, és azoknak a rovásáról kell leírni, a honnan azokat az alkatrészeket elveszszük, mutatja és demonstrálja a kettős könyvvitel.

Ezen az alapon épült fel a komoly, tanulságos és mély értelmű könyvviteli tudomány.

Ezen előzmények után bátorkodom azt a kérdést kockáztatni.

Ha hazánk minden jelentéktelen kis falusi takarékpénztára, mely évenként 5—10 ezer forintnyi hasznot képes felmutatni, anyyi tudományos készséggel és kötelességérzettel bír, hogy számadá-

sait mérlegeit és egyéb fontos kimutalásait a kettős könyvvitel egyedül helyes és világos módszer szerint teszi közszemlére miért nem találjuk immár idő- és czélszerűnek a kettős könyvvitel behozatalát ott hol évenként majd egy millió forint bevétel és kiadás fordul meg, ott hol ezen fejedelmi összegeknek nem kevesebb mint 20 millió tőke áll rendelkezésére? Szóval miért nem alkalmazza már Debreczen városa azt a kipróbált könyvviteli módszert, mely ugy a tudomány, mint a gyakorlat követelményeinek egyesegyedül bir megfelelni?

Egy municipum, egy szabad kir. város, melynek kultur, igényei évről évre nagyobbaká nőnek, nemcsak saját gazdag jövedelmét fogyasztja el, hanem idegen pénzeket kezel, nagy kölcsönöket vesz fel, és azon felül fokozódó mérvben kezdi igénybe venni adózó polgárainak jövedelmeit, el nem zárkozhatik attól, hogy ki ne mutassa minden krajczárnyi bevételét és kiadását oly világos alakban, hogy minden időben meg lehessen itélni nemcsak azt, hogy mit és mennyit, honnan és hova fordított, hanem és különösen azt, hogy czélszerű és komoly tudással kezelte azt a rengeteg királyi vagyont, és igyekezett kielégíteni mind azon követelményeket, melyeket az összeges polgárság érdekei jogosan követel.

A városnak valamint az adózó pol-

erkölcsiségekben megbántott gyöngye nőnek és a maga módja szerint helyreállítja a vakmerően megbántott erkölcsi világrendet.

Naivság, modoná valaki majd a nagyvárosok fiatal embere vállalkozik erre a háládatlan szerepre! De ennek a megjegyzésnek azt vetem ellenébe, hogy a német studentet nem kell pesti sviháknak képzelni, még csak pesti egyetemi polgárnak sem. Inkább hasonlít a pataki és debreczeni teologus diákhöz. Egyszerű és keresetlen; szokásaiban sokszor durva, de tiszta lelkű.

Távol áll a nagyvárosi élet erkölcsi rothadástól; külön csinál magának egy kis világot. — Nem futkos a nagyobbak után, nem stréberkedik; nem majmolja a mások szokásait, hanem megmarad s tarsai közül alakít magának állandó kört; azok között lumpol és tanul. Olyan mint a jó hegyaljai must, amely must ugyan sokáig forr, buzog, sokáig élvezhetetlen, csipős és fanyar, sőt a hozzá közeledőre olykor-olykor kellemetlen is de végül mégis csak — kiforr.

A magyar tudós világ egyik büszkesége az imént elhunyt Brassa után talán a legencyclpedikusabb és egyszersmint legalapossabb tudásu magyar író Meitzl Hugó, kolozsvári egyetemi tanár, ki maga is élenk részt vett a kedélyes bursok rendes szombati esti kneipjain, szintén sokat tudhatna beszélni ezekről a sörpusztító multságokról, de egyszerű-

smint hiteles szavaival a fentieket is ugy hiszem szivesen igazolná.

Ugyancsak az ő diákoskodása alatt történt Heidelbergben, hogy az egyetemi tanács pusztító hadjáratot indított a burschenschaftok ellen mint amelyek minden csendét háborító tanulási kedvet előző diák kihágásoknak a fészkei. — Ekkor a vallás erkölcsan híres tanára és erkölcsi tétéleinek élte által eleven példázója Rothe, vette védelmébe e vizliakat és ifjusági egyesületeiket Önmagára is hivatkozott, mint aki szintén keresztülment ezen a forrási procedurán. Ha még hozzá teszem, hogy Rothe három kötetben egyetemi előadásai nyomán „Theologiai Erkölcsanácsokat” bocsátott közre akkor bárki elhiszi, hogy a burschenschaftok és e tudós professzor nem váltak egymás szegényére.

Ha már előzetesen is ilyeneknek ismertem a német studenteket és magam is ilyeneknek tapasztaltam ugy hiszem, senki sem fog nagyon elítélni azért mert a középkor nőimádó lovagjainak utódjait kerestem bennük.

Őszintén bevallom azért, hogy föltevésben mégis csalódtam. Azokhoz a sebhelyekhez semmi közük nincsen asszonyoknak. Azok az egyszerű diák kedélyeskedés emlékei csupán. A burschenschaftok külön helyiségei melyek meleslegmondva a rendőrség szeméi elől a lehetőségig elvannak dugva, sokat regélhetnének e forradásokról.

gároknek vagyonaot, közbirtok az összes polgárság közkincsét képezi.

Olyan az majdnem mint a részvénytársaság vagyona. A közgyűlésnek, de minden egyes polgárnak joga van számon kérni a városi hatóságot, hogy miként és hova fordítatik minden krajczárja?

Ha joga van hozzá, a mi pedig kétségbevonhatatlan, akkor módot is kell nyújtani, hogy azt kellőképpen és igazságos mértékkel megítélhesse. — És ha annak egyedüli módja a kettős könyvvitel, mivel az tisztán és világosan kimutatja a jövedelmek és kiadásoknak egy részleteit, mint egészét, akkor a kettős könyvvitelnek elrendelése el nem odázható, el nem mulasztható alkotmányos kötelesség.

A város összes bevétele a polgárságnak, erkölcsi és szellemi osztaletkét képezi, mihez mindenkinek egyformán joga van.

Legyen Debreczen városa ezen a terén is uttörője mintaképe az országnak, hadd jöjjenek ide a többi városok tanulmányozni és okulni.

Van hála Istennek elég kitűnő és tekintélyes szakőrök. Csak alkalmazni kell őket.

Azon ellenvetés, hogy az intéző körök a kettős könyvvitelhez nem értenek, nagyon gyenge, kicsinyes érv.

Nem érthet mindenki mindenhez. Az erdészethez a közigazgatáshoz, az építéshez, kuiturmérnökséghez, közegészséghez, közvágóhidhoz, közoktatáshoz és sok egyéb közintézményekhez sem ért mindenki.

Azért még is kell és lehet gondos-

A bursák tagjai ugyanis kötelesek vinni tanulni s abbéli ügyesükről semestereknin legalább is egyszer számot is adnak az ugynevezett mensurán. Mint afele jámborabb erkölcsi magyar diák, magam is kíváncsi voltam egy ilyen mensura lefolyására. Ezre vettek asztaltársaim s egy szombatn reggel marukkal vittek Berlinben voltam akkor. A város körül magas, arkádós emelvényeken futó Stadtbahn Fridrichstrassei állomásán ülünk fel s Berlinnek egy távoli, féreeső város részében kellett kiszállanunk.

Társaim kezökben kis papír csomagot tartottak, melyben, mint megtudtam, a müzzét s a testületi sapkát »egyensapka« mondanák theologusaink és a corpsbindnit az illető bursa színeiből szőtt, a derekon át kötve viselt keskeny selyem szalagot takarták be. Mäskor mindig magukon viselik és naiv büszkeséggel szinte tüntetnek velük. Most azonban a rendőrség elől eltakarták, abban az ártatlan hiszemben, hogy a Berlini Andrásokot eljajk felől már most így félre vezeték. Tényleg a rendőrség gyámoltalansága az oka, hanem az, hogy az ilyen bursák tagjai között nem egy királyi herceg is akad. Maga Vilmos császár is tagja volt egy ilyennek.

Társaim egy kis külvárosi nagyon is negyedrangú kocsmába vezettek be. Az ugynevezett kertnek a végén egy rozoga csürszerü helyiségbe léptünk aztán be, melynek falai körül egymás fölébe helyezve csukott faládák állottak, szörnnyü gyilkos szerszámokat rejtettek el azok. Mindenikben volt egy pár kard, melynek legvége, vagy egy jó arasznyira, mindkét oldalon élesre volt köszörülve. A kard mellett, a láda fiában tük,

kodni arról, hogy minden téren hozzá értő szakemberek legyenek, kik azoknál részint közreműködnek, részint pedig ellenőriznek.

Helyes könyvvezetés minden okoszerű gazdálkodásnak minden állami és városi háztartásnak alapvető munkája. Helyes könyvvezetés mint bevételi forrásoknak, mint a bevételek mikénti felosztásának és mire fordításának világos kimutatása, városunk közművelődésének egyáltalában erkölcsi, anyagi és szellemi haladásunknak egyik legfőbb eszköze, és mint olyan legéletbe vágóbb kérdése.

De a helyes könyvvezetés egyszerű mind a városi vagyont kezelőknek becsületbeli kérdésévé is válhatik. Soha senki semmi körülmények közt nem lesz gyanusítható, ha a kettős könyvvitel világos kimutatása szerint minden kételyt kizárólag, bebizonyíthatja, eljárásának vagyoni kezelésének becsületes, ildomos és czélszerű voltát.

A helyes könyvvezetés önmagába foglalja az önvédelmet mindennemű megtámadás ellen.

A helyes könyvvezetés egymagában a legczélszerűbb számonkérő szék a nyilvánosság előtt, és a mellett egyszerű és világos mint a kétszer kettő.

Annnyi előnyöt csekély áldozatok árán csakis a kettős könyvvitel alkalmazása nyújthat megvilágítván a városi budget minden egyes részletét, bebizonyítja helyes voltát. Legyen tehát nálunk és országunk minden közbizárára világos világosság és szakítsunk valahára a kétségbejött közönnyel.

ollók és sebészkezek állottak. Azután bandagehoz való selyem, plastron, carbol és nagy csomó vata egészítettek ki a felszerelést.

Mikor a viaskodás színhelyére értünk, már vagy négy öt vívó testületnek a tagjai vártak reánk, mindenik saját egyesületi jelvényeivel a feje bubján és derekán.

Az elnökök »n e v e z t e k« aztán, még pedig úgy, hogy a szemben álló vívók két különböző bursából kerüljenek ki. Egy azon testület tagjai csak komoly összekoczanás esetén vivatnak egymással. Azon a szombatn, mikor én is jelen voltam, a mensurán a 10—15 pár között csak egy ilyen akadt.

A párbaj formaszabályait mind megtartották, sőt azonkívül is egy rakást.

A küzdők szemére pápaszemet akasztottak, mely körül drót fonás védte a szemet. A jobbkart gondosan becsavarták széles vatazott feket selyem szalagokkal.

Aztán mind két vívó vastagon kivatáztott selyem védőt kap a hónalj alá is. Kezök felett vívó keztyük védelmezik. Hasukra bőr takarót kapnak, a melyhez hátulról szij van odavarrva, hogy balkezükkel a testükhöz szorit-hassák. A sziv felé pléhvél és vataával bebélelt tányér alakú »a e g i s-t« tesznek s e felibe egy bőr plastron jön még, mely az egész mellét óvja.

A segédek szintén felruhazzák. Ezek kivatáztott, széles simléderü, az illető bursahanschaf, vagy landshaf színeivel ékeskedő szipkát tesznek a fejükre, derakukra pedig szinte ilyen színekkel díszített kötényt kötnek.

Mialatt így egymást kimaskurázták, a vívó felek székeken ülnek, fejükön a müzzével, jobb karjukat pedig, hogy a kifáradástól óvják, az egyik segéd tartja. Ekkor megállapítják a vívás időtartamát. Mikor aztán így már

BELFÖLD

Ezer új csendőr. A kormány — mint értesülünk — a csendőrség létszámának tetemes emelését tervezi. Ezer emberrel akarják megsaporítani a csendőrség erejét s a belügyi és honvédelmi miniszteriumban már nagy sietséggel dolgozzák ki a terv részleteit, melyek szerint újabban kétszáz csendőrt és hat szárnyparancsnokságot állítanak föl. A Bánffy féle kormányzati rendszert jellemzi, hogy a csendőrszuronyokba veti mindn bizalmát, a gazdasági és kulturális czelok ápolása helyett pedig ilyen költségekkel akarja megterhelni az államháztartást. Úgy látszik, a választások óta kedvelték meg a csendőrség intézményét, mely mindenképen bevált a polgárok akaratának erőszakos letiprásánál. A kormány most az ezer új csendőrrel akarja növelni hatalmát a mi eléggé bizonyítja a szabadelvűnek csúfolt rendszer gyámoltalan erőszakosságát.

Bánffy Bécsben.

Saját tudósítónktól.

Budapest, július 14.

Bánffy báró miniszterelnököt, mint a »Debreczen« tegnapi számában jelentettem is, az nap kihallgatáson fogadta a király őfelsége.

A miniszterelnök bécsi útját nagy aggodással tárgyalták kormánypárti körökben s a jelentőségét az utnak a beavatottak is elismerik. De hogy Bánffy mily megoldást hoz Bécsből arról még senkinek sincs tudomása. A helyzet azonban magában a kormánypártban is zavarodni kezd, errebizonyosság legalább a Pestter Lloyd vezércikké, amely nyilván sugalmazott helyről nyílt szemrehányásokat tesz a kormánynak, az ellenzékkel szemben tanúsított passzív magatartása miatt.

A miniszterelnök bécsi kihallgatásával a hivatalos és félhivatalos bécsi lapok is mind részletesebben foglalkoznak, melyeknek cikelyeiből is kitűnik, hogy a helyzet komoly és tarthatatlan. És hogy Bécsben sem reménykednek, hogy augusztus 1-ig, mikorra a most érvényes törvényt hatályát veszti, az új törvényjavaslat alkotmányos uton jogerőre emelkedhet-e?

minden előkészületeket megtettek, jelentést tesznek a felügyelő elnöknek, ki mindig egy harmadik corps elnöke. Majd a vívó mezelelőül maradt fejről a sapkát is leveszik s egyik segéd felhívja a feleket a küzdelem megkezdésére, mire a másik fél egyik segéde jelent, hogy »késznek« (fertig!).

Ekkor az előbbi segéd, ki az összecsapást vezeti, kiadja a jelszót: »rajta«! (los!) és erre megpendülnek a kardok. — Egy pár összecsapás s megvan az első sebelesés — a fején, (mert csak oda szabad vagni.)

De nem kell gondolni, hogy ezzel aztán vége van a véres ceremóniának. A vívást felüggesztik ugyan, de csak azért, hogy a sebet kimossák s a kardot a vértől karbolos ruhával megöröljék. De aztán tovább folytatják, mindaddig, míg vagy végleg ki nem merülnek, vagy le nem telik az a 15 perc, a mennyi ideig kell tartani rendszerint egy ilyen páros viaskodásnak. De ezt a 15 percet is ügyveszik ám, hogy nem számítják hozzá a pihenési időket, míg a sebekkel foglalatokodnak. Emiatt aztán megtörténik, hogy egypár legénynek ilyen kakaskodása néha háromnegyed óráig is eltart. Elképezető a vérvesztés s a melyek az alatt ki vannak téve. A földet itt is, ott is vértöcsák áztatják; a küzdők feje pedig olyan, mintha véres dezsába mártották volna.

Aztán következik az operáció. Mig az ujonnan felállított párok tovább hasogatják egymáson a bőrt, addig a terem másik szögletében mütört termet rögtönöznek a corpsok tagjai. A lekanyarított hús csafatokat szabdalják, vagy a tatongó nyílt sebeket kötözgetik össze. A deliquens pedig czinikus hidegvérrel szétvetett lábakkal ül valami nád vagy száma fonású széken a mütört keze alatt s olykor olykor hosszukat nyel az elé adott sörső-

Utcák elnevezése — házszámozás.

Irta: **Gondy Károly.**

VI. Kossuth kerület.

Addig addig kerülünk, míg utoljára a kiindulás pontjára visszatérünk. Innen van az, hogy az utolsó újra elsőkké lehetnek, a szerint, amint a kiinduló pontot e közben át-helyezzük.

A kavics a patakba, mint maga a Föld lassan gömbbé alakult, mert az örök körforgás mint a véso az esztorgában, nem tűri a szegleteket.

Arra azt mondjuk bölcse, hogy: a szélsőségek érintkeznek. Természetesen, ha a szélső pontok egy körbe kénytelenek mozogni és mi mint a czirkuszban, csak egy idő hátán lovagolunk.

Körforgás tengely nélkül el sem képzelhető, ha mindjárt a nyugvópontok nem láthatók is, de matematikailag letezőnek kell. Ilyen kiindulója a világnak az istenség, ily láthatatlan tengelye marad a politikai életünknek: Kossuth! A világ és ő között áll a mi politikai hitünk, erkölcsi vallásunk: az ő szentelt neve nélkül hogy is maradhatna a mi első és utolsó kerületünk . . .

A milyen szép, rendezésbe hozható az eleje (B e c k Pál főmérnök érdeme), oly szabálytalan a hátulja. Olyan mint a koldus, ha szép leánya, csak abraoztatásról lehet emberi formájára következtetni.

Mily szaggatott és egyenetlen minden irányban a kerület, mutatják hasadékaik (nem utcák ezek) régi elnevezései, melyek a D o m b, M a g o s, K i g y ó, S z e g l e t e s alakjaiknak most is megfelelnek. — Oly szabálytalanság uralkodik mintha a föld itt valamikor megpattant volna a hasadékok árkok mentén építették volna hajdan a bennük termelt nád-dal fedett viskóit. Nyomat találni a tatárjárásnak, a mint a szegény hajléktalanok a N a p n a k és S z é l n e k kitéve a közeli B e r e k b e n és Z ö l d f a árnyában kerestek oltalmat.

A guba csapók laktak itten a senatorok háta megett; csak egy berena yálasztotta el őket a házban, de nem a városházánál. A B u r g o n d i á n t u l m e g s z a k a d t a h á z i b a r á t s á g

korsóból. Egy darabig még bírják azt a heceget, de bizony nem sokáig. A vérveszteség és a sajnó sebek fájdalma bizony csakhamar megcsendesítik őket s az estveli kneipról a nap hősei igen sokszor elmaradnak, mert neha akkor már a sebláz is utóleri őket.

Es mind ez az Európai civilizatio kellős közepében a német metropolisokban, b e l e p t i d i j n é l k ü l m e g t e k i n t h e t ő. Egy darab Tacitus Germaniájából, a XIX század végén. De ne itéljük a duhaj fiuk durva mulatsága felett olyan hirtelen.

Hiszen lelkileg testileg talán egészségesebb az az élet annál, amit nagyvárosi diákjaink folytatnak. Annyi bizonyos, hogy a kávéházi élet nem visz köztük olyan pusztítást, mint a mieink között. Aztán moraliter az is ér valamit, hogy mensuráinknak ezéja a mai más, csak a test gyakorlása, a férfui bátorság és elszántság edzése; míg a mieink inkább tyukszem p e r e k e t szoktak efélékkel elintézni. Aztán előtem az is feltűnik, a nélkül hogy vad passzióikat mentegetni akarnám, hágy közöttük ugyan több a duhaj fiziko, de kevesebb az aszfaltbetyár, mint nálunk. Aztán az is valami, hogy a nagyok dolgába nem avatkoznak be lépten nyomon, mert egymás közt meglelik mulatságaikat,

Csak az antisemitizmust nem tudom nekik megbocsátani. Bizony, ebben sem nem sem eléggé kereszténynek, sem eléggé lovagiasnak. S még a morál nevében is lehetne nekik szemrehányást tenni.

Hiába a német őserőből telik nekik erre is. Nálunk pedig a zsidógyűlölet, ha még valamikor felűtné a fejét; olyan fényűzés volna, mely a nemzeti con-olidationnak kimondhatatlan veszedelmével járna együtt.

is, mert a szük daróc szabása után plávizálák itt a szabásos szabálytalan háztömbek alakjait.

Mindezen rendetlenség dacára, ha rajtam állana, e kerületet mint ereklyét változatlanul meg hagynám még a Burgondiának is megkegyelmeznék mint a nagy Széchényi a magyar apa gyilkosnak a K o s s u t h neve emlékezetére.

1. Kossuth-utca. — 1889-ben a Kádas utcát Kossuthról elnevezeteni kérelmeztem a városnál. En! . . . és kérelmezni, kivált a városnál, hol nyakig vannak nstantiákkal — tengerbe vetett kőso. A tengerbe velett kőso, mely bizonyosan egy republikánus rák ollójára esett, gyürü hullámokat vetett és nem sokára a központban kiűzték magára a városházára a K o s s u t h nevét.

Hát szebb utca nyerte el a legszebb nevet, a minék csak örültem és mily jól esik lelkemnek, hogy a Kossuth utca végére épült templom tere lesz a »S z a b a d s á g t é r«. — Ugy átrezzen a lelke, mintha a templom a szabadsággal egybe függne. Igen a szabadság szentsége csak templom szentélyében őrizhető. Ácspistrán kezében a kerezt volt az igazizságló. Ne is lengjen az, mire hitűnket építjük, szik'a legyen mibe bevéshtjük. Tu es Petra! . . .

Sok év előtt midőn még e szenthely üres volt, a fazekasok áruló helye volt. Mag nem olyan régen a fazekas ipar szépen virágzott. százan felül űzték az első mesterséget, míg jelenleg e vas (fazék) korban háromra lepadtak. Da még a régi korban hányan lehettek, bizonyítja a róluk fennmaradt latin közmondás Figulus figulum odit. Bizonyára anyian lehetnek mint jelenleg a fotograf, kit szaporasága miatt Amerikában fazekasnak csúfolnak.

A sok fazekas idővel a hivatalos aerába felszívodott, mint a Márk orpheusai és a figulusból titulus majd vitulus lett. Ma már ugyan csak borju módra bögnünk kell, hogy egy kis korpás falatra szert tehesünk. — Most már a folyamodványban e p o n t o k r a kell felelnünk: K o r a ? — V a l l á s a ? — H a n g j a ? — és jaj annak, ki nem hős tenor! . . . ez menten el van itélve, ha csak gyenge bariton.

A fazekas mesterség pedig a legrégebb a világon, a Terem ő sajátkezűleg mintáta az első embert. Most annak az isteni mesterségnek sok kontárja van és nyakra főre készítik az oldalbordákat, illetőleg a főre a szarvakat vagy körüle a dics sugarakat.

Az első pár, mely polgári uton lett összeadva, csak egyszer vétett; lehet, hogy csak a gyümölcsben tévedt . . . hol is tanult volna botanikát, hogy megkülömböztesse a körtétül az almát (Azóta sok millió páresett még nagyobb bajba, és annyi tudomány után is kap hajba . . .

Szabadság tér! A költéanczos komédiának is volt ez színtere . . . És most? a szabadság-komedia zinterme! . . . Ne sirj Kossuth! . . .

3. C z e g l é d - u t c z a. Hogy fentartassék a régi elnevezés. Valjon? Más sejték . . . lehetetlen, hogy a bizottság máskép érzett. Egyenesen Czegléd hazafias magatartásáért és főképp Kossuth kultuszáért megérdemli, hogy e kis utcázestróla elnevezzük. Kossuth Czeglédől elválaszthatatlan Kossuth Czegléd városának palladiuma.

5. S a s - u t c z a. Se nem utca, se nem köz, csak bekanyarodó az Erzsébet térre, mint a Csizmadia szín útja a Csapóra. Csupán kétkapu van benne az egyik oldalában. Ne is kandikáljon nekünk egyszerre két felé a sas mint Bpsten a K é t s a s utcában. Hogy elsőnek a Kossuth utcából vezet, igen megérdemli a s a s (egyfejű) nevet.

6. B u r g o n d i a - u t c z a. Túl régi elnevezés; nem szeretem, dacára, hogy b e l é v a n b u r k o l v a a n e v e m. Olyan e'avult és érthetetlen ez utcára alkalmazva; jelenleg már csak a konyhakertben szerepel.

A burgonya (Bourgogne) valamint a burgondi répa Burgundiából származhatott át mihozzánk, ha mindjárt az oberndorfi répa a leghiresebb. Hogy történeti háttere van ez

e'nevezésnek mutatja, hogy 1564-ben említették krónikáinkban, mely időszak összevág azon átalakulások idejével, melyben a francia Bourgogne (1512) Hollandiához kapcsolva »Burgund« német kerületté majd k é s ő b b a mostani Belgiummá lett. Csak nincsen köztünk oly M e r é s z Károly ki a régi elnevezés mellett harcoljon? ! . . .

Karcolatok.

Debreczen, július 14.

Tempora mutantur et nos mutamur in illis, változnak az idők és változunk mi is abban. Ez a régi mondás jutott eszembe midőn olvasom, hogy egy tekintélyes függetlenségi képviselő kijelentette, miszerint a czukorpremiüm vitájában részt venni nem érez hajlandóságot magában.

Ezelőtt ő megragadott minden alkalmat, ha támadni lehetett a kormányt s ime most a szenvedők iránti keresztényi részvét ébredt fel kebelében. Nem csuda! nagy dologra adta magát. A r. kath. autonómia olyan 12 pontját bocsájtotta világgá, a melyek felett neki magának is, legalább utólagosan ugyancsak elmélnednie kell.

Különben az egész autonómia kérdése olyan természetű, hogy a legnagyobb kaliberű állam ferfiut is a mi viszonyaink között könnyen zavarba ejtheti.

Az első kérdés ez: vannak e állami természetű katolikus javak? a felelet nem lehet reá más mint ez: s z e p e c s k é n ! A második kérdés mindjárt így hangzik; Lemondhat e az állam arról, hogy egy bizonyos célra adott javadalmak elenőrzését minél intenzívebben gyakorolja? S e m i e s e t r e s e m. A harmadik kérdés: De vajjon az autonómia győnyőreiért nem hajlandó-e lemondani a Klérus az állami természetű javakról? No már erre nem f e l e l ü n k tessék megkérdezni a papságot.

Ugy tudjuk készebbek aranyos kalitkába zengeni az Ur dicsőségét, minisem utra való táska nélküli a p o s t o l i szabadságban járni.

Ha az autonómia kérdése az állam érdekében a jogainak teljes méltánylásával oldatik meg; akkor az így létrejött autonómia oly mesze esik annak helyes fogalmától, mint Makó Jeruzsálemtől; ha pedig megcsináljuk a valóságos autonómiát, akkor ki kétfélszanunk a magyar állam jogait. Tertium datur — az igaz; de e savanyu almába alig várhatnak bele katolikus atyánkfiai, mert az apostoli s z a b a d s á g é s a p o s t o l i s z e g é n y s é g.

Milyen derék dolog lenne pedig. Rövid időn nyilván látna a világ, hogy hol van az Ur lelkenek ereje. Milyen szép lenne, ha például a furtai uradalom bőség szaruja helyett a r. katolikus atyafiak áldozatkésztsége kelne versenyre, a kálvinista czivisekével; akkor hisszük, hogy megvalósulna a 12 pontban hangsúlyozott békesség és türelem s beteljesednek a prófétai jóslat: „Lakozik a farkas a báránynyal . . . és egy kis gyermek őrzi azokat.“

Am azért nem kell elkedvetlenedni, bátran előre a közvetlen érdekelttség körén kívül állók legfeljebb csak azt tehetik kérdésbe: hogy vajjon nem a nap készül e itt házasodni no már akkor aztán nagy lenne a baj! Isten ments, hogy fiai legyenek: mert ezek nem a békesség s türelem.

E—e.

TARKA-ÉLET.

Rózsa.

Oly hosszú volt a tél; de végre mégis Megvirradt, bár későre, a tavasz.
Utamba rózsa nyílt s én felsikolték:
— Enyém a rózsa, ez a rózsa az!

Utána nyultam, vágyva, szivrepesve.
Egy árny hajolt előmbe hirtelen;
S én — nem tudom, mi volt — a rózsa eltűnt,
S csak egy tövis maradt meg én nekem.

Zsoldos László.

Báloznak a vendéglősök.

Akiknél s akiknek gyakorta a rová-sukra is annyit mulatunk szállodások, vendéglősök, korcsmárosok s kávéos gondolták hát magukban:

— Nem boldog a magyar! — Prózára átfordítva: sok az akczis! Vigadjunk hát egyszer már mi is...

— Aztán mihamar összeállították a rendező listát s a vigkedvű H a u e r Berezit megtevén bálelősknek, hozzákészülöttek a'aposan, magyarosan a mulatsághoz, mely holnap, 15-én este lesz megtartva s melyről még a következő egyet s más tartjuk szükségesnek elmondani.

A bál mindenekelőtt zártkörű leendő. A táncmulatság színhelye a D o b o s P a v i l l o n -ban lesz.

Zenével Magyarai és Rácz Kári felváltva szolgálnak.

P a p p Luczi a fogyaztási inspektor a mulatságra nemkapkülön tiszteletjegyet, de meg a borfinanczok a Kemény János legjobb barátai sem.

Azon urak, akik a mulatságra jegyeiket kiváltják, ha esetleg egyik vagy másik vendéglősnek tartoznak is a u f -ra ez este nem lesznek kellemetlenül emlékeztetve tekintélyes bor és sör kontóikra. Hanem ha van bennük elég lelki erő hónapok óta kerülgött korcsmáros hitelezőikkel akár »perdu« poharat is koczinthatnak, természetesen a vendéglős urak saját italját pusztítván ez a k a l o u b o l is.

Bor, sör, pezsgő az ismerősöknek gratis, az ismeretleneknek jó szótért adatik, de semmiestre sem pénzért, mert ez a vendéglői életben oly fontos szó, hogy: »c z a h l e n« teljesen ki lesz törölve az est programjából...

A szépséges szép fiatal korcsmárosnék, vendéglősnek, kik többnyire hideg méltósággal szoktak tekinteni általuk sokszor elszótt étellel táplált abonnansaikra, ez este mind mosolyogni fognak s szabad folyást engednek medereik alatt szívük kotyogó, ketyegő játéka-nak s bizony mondom a szép asszonykáknak egy-egy tánczával boldogítva leendő a masként lenézett »abonnans«, felteve, hogy nem valami bécsi mizás sullya a — v e n d é g l ő s neje...

Frakkos s klakkos, lakkos urak azontán nem biztosítanak be ellenszén annak, hogy az éjfélutáni órákban már pinczereként nézettek s ilyen minőségben traktáltak a vendéglős és korcsmáros urak által, azért czibül vendégeknek legzselarányosabb leendő az egyszerű majálisi ruha...

Es végül K e m é n y János a Kis-Pipa vendéglőse a mulatság után másnap Pénteken reggel a saját vendéglőjében, a Itzsa téren s z i v e s e n s z o l g á l minden korhelynek, mulató vendégnek k o r h e l y - l e v e s s e l, pompás friss csapolású sörrel, minden józú étellekkel s nemes itallal, de mint természetes és érthető ekkor már, kiknek-kinek a s a j á t p é n z é e r t.

Paulus.

Ujdonságok.

A Bastille leromboltatása.

— 1789. július 14. —

Debreczen, július 14.

Ma vidáman s lelkesen ünnepelt Paris hevílékeny népe. Ünnepi ruhákban a nép a Mars-mezőn, hol a katonaság hódolt a nép-fensége előtt. Kipírult arcok, könnyű nyári öljözékek s virágok, virágok minden kézben, úgy ünnepelte meg franciaik népe a júliusi hónap 14-ik napját...

De 108 évvel ezelőtt a külváros rongyosai csatakartot forgatván kezükben, meg fészéket, vasvillákat, régi mordályokat s nemzetőröket, katonákat is maguk közé csábítván, nők s gyermekkel vegyesen rohantak a zsarnokság ama bástyatornyaira, melynek nevét — B a s t i l l e, ép oly rémséges volt hallani Parisban, mintha csak Velenczében valaki a Tizek fekete alarczós tanácsát, az olom börtönöket, a kínzó kamarákat, a sóhajok hidját említette volna...

A zsarnoki hatalmaskodás s a szolgaság lánczozal csörgő szimboluma volt Parisban tornyaival, börtöneivel, porkolábjával s ágyuival a Bastille, hol évekig kihallgatatlauul sorvasztották titkos börtöneikben a politikai, az irodalmi, a katonai és polgári élet nem egy kitünőségeit, ledér kegyencznök — mint Pompadour marquisenő is volt — egyszerű gyanusítása alapján hurczolva oda a czimeres paloták kecses szalonjaiból dédelgetett, beczégetett elegáns lovagokat, akik talán becsmerőleg nyilatkoztak a kegyencznök felől? Vagy szegény irókat, kik gunyoros verseikkel megcsipkedték a királyok selyem czipelős, aranyos virágos szeretőit...

Az 1789-ik esztendő július havának 14-dik napján de L a u n a y volt a Bastille kormányzója s 80 veteránból és 40 svájci gárdistából állott a büszke bástyák őrsége, írja a krónikas. A párisi népet a végsőkig felingerelte az udvar kétszínű viselkedése, hogy az udvar a nép jóakaróját Neckert is elbocsátotta miniszteri állásából.

— A B a s t i l l e -hez! A B a s t i l l e -hez! ordították piros sapkás jakabinusok s mint a tenger viharos a sziklara, oly vaderővel rohantak a Bastille ellen.

A bástyákon megdörögött az ágyu, de a támadók is kerítették ágyut. Ropogott a fegyver. Elszántan küzdött a svájci, de vakmerően a felámadt nép. Már az egyik kaput be is törték. A kormányzó alkudozni kezdett. S miután szabad elvonulást biztosította a csapatjával együtt az öregvitéznek, felnyitotta a kormányzó a vár kaput. A nép ujjongva rohant be, mint a gyermek, csapatokban le a börtönökbe Titkos ajtók felnyitak. Rozsdás lánczok szűntek, de néhányen a dühöngők közül leaszározták a kormányzót s le néhány porkolóját, s vértől esepégg fejeiket lándzsára szúrtak.

A börtönben találtak oly foglyot is, aki a gyanusítások miatt már 30 év óta volt lezárva s könyveket, iratokat is egész garmadával, mik az udvar előtt kellemellenek voltak, penész itt sárgította, az eger, a patkány itt ragcsalta nagyszelleme munkáit...

Es a Bastille leromboltatott. Követ sem hagytak a helyén. Csak egy emlékszóbor hirdeti, hogy a francia nép izmos karjával itt törté szét a büncsek legesulosabbját, mely századokig kötötte volt tehetetlenül a zsarnokhoz...

Ez történt az 1789-ik év július havának 14-ik napján Parisban — 108 évvel ez előtt a fegyver vilogott, az ágyu dörögött s a nép a győzelmi mámorban ujjongva kiáltotta — L e a z s a r n o k k a l ! h a l a l a z a r n o k r a . . .

Es nyár volt... Fakadtak a virágok... Buján nyitogatta szirmait a forradalom vörpáros rózsája, csak a fehérek liljom, a királyok büszke virága kezdett e naptól hervadozni, sárgulni...

Hajdu-Huszar.

* **Katonai csapat kórház** A polgári és katonai vegyes bizottság a katonai csapat kórház ügyében végre megállapodásra jutott. A katonai csapat kórházat a városi kórház meggett építik fel, hol a honvéd lovaglő iskola volt, melyhez üdülő helyül az betegek részére, hozzá vásárolják a Kardo-Laczó akáczásának egy részét is. A katonai kórház négy külön álló épületből fog állani.

* **Két lövés.** Szeghalomról írják, hogy ott aratás közben egy hazastárs csetepatéjából, gyilkosság következett. P a p Lajos nevű ember reálott a feleségére és egyik aratótársára. P a p iszakos ember volt s emiatt nem tudott a feleségével megférni, ki nagyon csinos asszony volt. Végül is az asszony ott hagyta férjét s más aratóhoz szegődött »gyűjtőnek«. P a p emiatt dühbe vakult, azt mondván, hogy az arató társa S z a b ó József elesalta a feleségét. Azért bosszút libegve, tegnap délután ki-ment elejűk a mezőre s S z a b ó r a ezen szóval reálott:

— N e m g y ű j t m á r n e k e d , a más felesége!

S z a b ó mellén megsebesülve leregyott, az asszony pedig a P a p felesége sikoltani kezdett, mire a dühödt ember azt is lelőtte. A két sebesült állapota aggasztó.

A gyilkost letartóztatták.

* **A főkapitány kalandja.** Kaland és kaland között nagy különbség van. Van kellemes és kellemetlen kaland; ami derek főkapitányunknak ezen elmondandó kalandja azonban vegyes érzelmű kaland, inkább vigasságos mint szomorúságos, de idős P o l l á k Sámuel a kaland szenvedőleges hőse még is alighanem elengedte volna ezt.

Tegnap délután kopogtattak a főkapitányunk hivatalának szoba ajtaján.

— Szabad, mondta a főkapitány.

Es az ajtón egy vén, kopott, görbe hátú zsidó ember lépett be.

— Koldulási engedélyt kérek — mondta az öreg zsidó.

— Nem adhatok, szolt a főkapitány, ki falismerni velt a vén zsidóban egy vén országzszerzte ismert koldust.

— Pedig én 48-as honvéd voltam, — mondta a vén zsidó.

— Hát hol az igazolványa? kérte a főkapitány.

— N ű . . . V o s z b r a u c h i e h d o s z , felelte ekkor már ingerülten a vén polgártárs.

Boczkó főkapitány, ki előbb még uti költséget is akart neki adni, erre kiutasította, a vén zsidót, hogy hagyja el a várost.

Ez a kaland bevezető része volt, a mi ezután következik az már rövidebb.

A főkapitány ma reggel a főtrafikba ment s kit talált ott, mint a vén zsidó koldust, ki ép S z e n t - K i r á l y i főtrafikost akarta megpumpolni. Hanem jó szemei vannak az öregnek és dacára éveinek, usgyé megszabadult... Hanem a főkapitány sem volt rest, — bár a rendőrei is mindig olyanok volnának —, utána sietetett az öreg zsidónak, a kit aztán a sarki rendőrrel be is kísértetett.

A vallatásnál kiderült, hogy a vén zsidó 79 éves. P o l l á k Sámuelnek hívják s koldulásból él, mely változatos útjában családja kocsin és szekeren szokta kíséreni a vén Ahasvérust, ki valahol Temes-megyében született s kinek kenyérkeresete a koldulás. A vén zsidó kocsija, lovai es családja a »Bika« hátsó udvarában voltak megszállva, honnét most, miután a rendőrség a városból kitiltotta az öreg nomádot, elindultak tovább, tovább...

* **Mikor a talyigás be van csipve** Nincs jámborabb a föld kerekén egy kidermült talyigás lónál. A jobb időket élt talyigás ló vágyai nem terjednek túl egy zabbal jól megtöltött abrakos tarisznyán. — Annál nagy ravagyóbb a »debreczeni talyigás«, különösen még ha ital is van benne. Akkor neki a rendőr mind kis Misk, még ha N a g y Mihály-nak hívják is és ő csak azért is talyigástól megy be a zsidóhoz pálinkát inni. És midőn a rendőr őt megakartá gátolni, hogy a szatós bolta talyigástól be ne hajtson. Neki ment a rendőrnek és azt ütlegelni kezdte. A központról jött segítséggel voltak képesek csak a dühöngőt megfékezni és a börtönbe bekísérni.

* **A karán sebesi polgármester köszönete.** A karánsebesi polgármester a karánsebesi diákok szives fogadtatásáért köszönő levelet intézett a polgármesterünkhöz. A román vidékű Karánsebes polgármestere s szavakkal végzi levelét »a d j a l s t e n , h o g y s z e -

retett hazánk boldogítására és fejlődésére irányított közös célunkat mielőbb elérjük.

* **Vecsey Imre szabadság.** A mai nap kezdte meg nyári szabadságát Vecsey Imre tanácsnok a kit ez idő alatt Király Gyula helyettesít hivatalában.

* **Esküvő.** — Ma tartotta az esküvőjét Winkler Márton a termény és iparraktár főkönyvvezetője Taffler Janka kisasszonnyal, Taffler Kálmán Fényespusztai földbirtokos kedves és művelt leányával. Az esküvőre Debreczenből mintegy 20 kocsin rándultak ki vendégek Taffler birtokos házához.

* **Kinevezés.** A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke Nagy József végzett joghallgatót, ioggyakornokká nevezte ki.

* **Debreczen és vidéki fűrdővendégek**

Bártfán. A kies és híres bártfai gyógyfürdőnek, hol susognak Rákóczi hársai, ez idényben már 1440 fűrdővendége volt, különösen sokan Debreczenből és környékéből. Magából Debreczenből a névsoros kimutatás szerint ottidőzőnek, vagy időztek: özv. Szöllősy Károlyné, Villám Jánosné, gróf Korais Zsigmondné, özv. Gerzon Ödönne, Harsányi Istvánné és leánya, Szilágyi Imréné és leánya, Oszwald Ferenczné, Tarbay Józsefné és leánya urhölgyek. És továbbá Dr. Eötvös K. Lajos, dr. Boldizsár Kálmán, Koncz Lajos, a hajdu vármegyei tanító testület tagjai. — A Debreczeni környékbeli vendégek pedig a következők: Hajdu Bagosról: Balsa Balint és neje, Derecskeről: Leitgeb Imréné, Hajdu Nánásról: Berencsy Gáborné, Csuhány Antalné és Dr. Nagy Lajosné.

* **Eljegyzés.** Flamm Rózsika k. a. Flamm József helybeli festőmester kedves leányát a napokban jegyezte el Grosz Zsigmond ur Szeghalomról.

* **A Pálffy huszárezred itt marad.** Sok szorongó női szivecskék örömet van hivatala az alábbi hír meghozni. — A távozó ideál, az áthelyezett tisztikar egy-egy snájdig tagja, tovább is teheti a szépet az öt kedvelő szép és bájos, fülig piruló hölgyecskénél. Nem lesz üres kihalt a sétány s ösmert kedvelt alakjai különféle társaságoknak nyugodtan élvezhetik a jelent és tervezhetik a jövőt. . . mert nem mennek el a huszáraink és nem váltja fel a megszokott aranyujtások alakokat, még nem ösmert, bár talán szinte délceg és fess, de idegen tisztikar. — Igen ami kedveit huszáraink itt maradnak. Erről bővebben szól különben katonai tudósítónk alábbi értesítése. Katonai körökben arról értesítenek, hogy a jelenleg városunkban állomásozó 15. Pálffy huszárezredet nem helyezik át Bécsbe. Ugy volt ugyanis tervezve, hogy a mi ezredünk Bécsbe megy és helyettük a Vilmos német császár tulajdonát képező bécsi 7. sz. huszár ezred egy századát helyezik ide. Mivel azonban ennek az ezrednek a jövő évben nagy jubilaris ünnepe lesz, melyen Vilmos német császár is jelen óhajt lenni, a magasabb körök jobbnak látták ez ünnepe lezajlásáig az ezredet Bécsben hagyni, mert ott az ünnepély impozánsabban rendezhető és a fejedelmi vendég: Vilmos császár fogadtatása és illő ellátása is könnyebben fényesebben eszközölhető. Ez a hír amily kellemesen érinti a már itt megszokott és Debreczent megkedvelt ezred tisztjeinek egy részét ép oly kellemetlen azokra akik már a biztos áthelyezés tudatában Bécsbe lakást is béreltek.

* **A debreczeni nyomdász kongresszus tárgysorozata.** A jog- és pénzügyi bizottság a debreczeni nyomdászegylet kérvényére még véleményt nem hozott, miután előbb látni akarta a kongresszus költségvetését és tárgysorozatát. A nyomdász-kongresszus előkészítő bizottsága az eddig beérkezett indítványokat 12-én vette tárgyalás alá és azokat már be is terjesztette. E szerint tárgyalás alá kerül a kongresszuson: 1. A budapesti egylet indítványa: a) A vidéki tagokra vonatkozó szabályzat, ügykezelés; b) a viatikum (utas) szabályzat; c) szolgálati szabályzat, központi és vidéki hivatalnokok.

2. A debreczeni egylet indítványai: A jelenben érvényben levő heti illeték (65 kr) újabb 10 évig feljebb ne emeltessek; b) a heti illetékek rendszeresen, minden egyletben egyöntetűen nyugtáztassanak. 4. A győri, soproni és szombathelyi egyletek indítványai: a) Hatalmaztassék fel a budapesti nyomdász-egylet választmányára a szükséges lépések megtételére, hogy a pozsonyi nyomdászegylet a Budapesten székelő Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Egyletéhez csatoltassék; b) utasítsassék a pozsonyi nyomdász egylet utassegély szabályainak a budapesti egylet utassegély szabályai szerint való kidolgozására. 4. Netáni indítványok. — Ezekből láthatjuk, hogy nem szociális törekvések hozzák ide az országban levő nyomdász-egyletek kiküldöttjeit hanem kizárólag humanus egyletük ügyei. — Épen azért reméljük, hogy kerelmök megszívlelésre talál.

* **Nyári mulatság Hajdu-Szoboszlón**

A Hajdu-szoboszlói ifjuság a város erdejében f. hó 27-én a kaszinó javára hangversenyve és szavallatokkal egybekötött zártkörű nyári mulatságot rendez, melynek érdekes műsora a következő: 1. Nyitány! a szoboszlói zenekarától. 2. Felolvasás, tartja: Szívós Géza ur. 3. Magyar népdalok, czimbaldno előadja: Trócsányi Béla ur. 4. Komoly szavallat, előadja Szabó Antal theol. ak. hallg. ur. 5. Magyar népdalok, czimbaldno kísérettel énekli Fehér Gábor ur. Magyar népdalok. Quartett. A hangverseny kezdete 7 órakor. Belépti díj személyenként 1 frt, családjegy 1 forint, kedvezőtlen idő esetén a mulatság a kaszinó helyiségeiben fog megtartatni.

* **Lillához írás.** A mennybéli postával kaptuk ezt a levelet ma délelőtt:

Kedv, remények, Lillák —
Isten veletek. —

Tekintetes Ur! Olvasám és könyveim ki-ibuggyantak vénséges szemecimből. A gyűrű meg Lilla, Lilla meg a gyűrű — ez jár szájról-szájra Tekintetes Uréknál ott lenn, emlegetvén mindenkiől, mosdatlan és ezüsti pitykés dolmányos emberektől.

Mert haragszom, Tekintetes Ur, haragszom, haragvám haragszom, Tekintetes Ur! Itt is »Lilla gyűrűje, ott is »Lilla gyűrűje«, min denütt »Lilla gyűrűje«. Bolygatnak, Tekintetes Ur, bolygatják hű kebelem szerelmét, amivel a Komáromi hajósmester szépséges virágszála eránt viselkedem. Lilla, Lilla . . .

Mulatoznak immár az igaz érzelmeken, Tekintetes Ur, mulatoznak Lilla, mulatoznak rajtam és megemlékeznek jó Vitéz Miskáról, aki nádasházacsakában lakék Nagy-Péterfián.

Igenis, domine Spektabilis, Lilla vala szivem hölgye, Lillához iram a keservvel telített dalaim, b a d a c s o n y i borocskákat pokulálgatva.

Ne iszkapiszáljanak, Tekintetes Ur, ne molesztálják Lillát, ne a bolondos Vitéz Miskát. Jó, meg van a gyűrű, ott van már igen jó helyena Domine Spektabilis Komlóssy Arthurius kezei között. Megnyugodván ezen, instálom Tekintetes Uraimékat, essen már vége feltárása hű keblem szerelmének, aludjon a poétás ember nyugalomban, békességben. Mert faj ha Lilláról esik szó, Lilláról, szépséges hölgyemről, akinek a gyűrűt ajándékozám.

Tekintetes Urnak kegyességébe rekemendálom csekélyességemet.

Csokonai Vitéz Mihály m p.

* **Táncmulatság.** A debreczeni magyar kir. dohánygyár munkasai f. hó 17-én nyári mulatságot rendeznek a Dobos pavillon tánctermében. A zenét a Kiss Béla ismert zenekara szorgáltatja.

* **Szerencsés kutha esés.** A Nap-utcán tegnap déltán nagy riadalom támadt a 2487. számú házban. A házi kisasszony, a mint a szivattyus kut deszkázatára lépett; a korhad-

fa recsegve tört össze s a leány a kutha esett. Jajveszékelésére a házbeliék a kuthoz futottak s oda sietett az udvarban lakó rendőrtisztviselő is aki bátran utánna ment a leánynak, fel hozta és odavezette a leányt megijjedt hugához, aki örömkönyvek közt zárta kebiére s csókolta össze testvérét.

Távirat.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, július 14.

Az országgyűlés mai ülésén Szilágyi Dezső elnökolt, aki bemutatta Bánffy jelentését a katonai javaslatok szentesítése felől.

Hentaller és Herczeg.

Ezután napirend előtt Hentaller Lajos szólalt fel. Kijelentvén, hogy Herczeg azon állítólagos megjegyzését, melylyel a Bartha kegyelmi kérvényének aláírását megtagadta, a Magyarországból vette. És mivel Herczeg azt a Budapesti Hirlapban, a saját lapjában sem czáfolta meg, azért mentve fedve érezi magát.

Herczeg erre megjegyezte, hogy az egész esetet nem tartotta fontosnak, azért nem demontálta.

A cukor adóról Mezőssy Béla.

Ezután áttért a ház a cukor premium tárgyalására, mely ellen különösen Mezőssy Béla beszélt nagy hatással. Hivatkozván beszéde végén arra, hogy a Rothschilda kormánynak megígérte hogy megadják a 43 millió kölesönt, ha viszont a kormánynak kezességet vállal arra, hogy a javaslata keresztül megy. No hát, hogy vállalhat kezességet erre a kormányn, mikor az ellenzéknek legszebb követeléseit sem teljesíti?

Szünet után.

Szünet után Szenyey Árpád, Lukács Gyula és Hoch János beszéltek.

Polyosói hírek.

Az országhoz folyosóin beszéltek, hogy Bánffy szombaton indítványt tesz az ülések meghosszabbítására, de a bécsi utról azonban hallgatnak a Bánffy belső is.

Mint Szenyey beszélik, hogy a délutáni miniszter tanácsab melyen Bánffy bécsi utjáról beszámol, Szilágyi Dezsőt nem hivták meg, hanem Lang Lajost igen.

IRODALOM.

Új könyvek.

I.

Versék. Irta: **Krúzsely Erzsike**. M. Sziget Mayer és Berger kiadása. — **Kornai István** A jövő ó. Költemények. Budapest Pfeiffer Ferdinánd könyvkereskedése. — **Első könyve** m. Hazafia és egyéb költemények. Irta **Lampérth Géza**. Beóthy Zsolt előszavával. Budapest.

A fenti sorrendben három verskötetet kaptam az utóbbi időben. Az elsőnek szerzője a Debreczen-nek régi kedves és szeretett ismerőse, a mi Erzsikének, a második egy fővárosi hivatalnok, aki az utóbbi időben mint az Ugron-párti kvóta vacsorák s mas összejövetelek szónoka szerepelt, — a harmadik egy fiatal diak ember, aki alig két éve tette le az érettségi Papán. Ezeket szükségesnek tartottam előrebocsátani; mert tudvalevő, hogy lestylec, est l'homme s ennél a három könyvnél különösen megkönyíti az ítéletmondást.

Ezek után vegyük őket sorban. Krúzsely Erzsike verseinek első lapján ez olvasható: **Édesapámnak**, A másodikon pedig a következő sorok:

Legyen meg szegény leányom kedve. Beleegyezem, hogy első szárnyra kelésénél reám támaszkodjék.

Tamaszra neki nagy szükségé van. 8 éves korában, mikor kis leánya volt, az elemi iskolában füldegeit hűdés érte. Azóta mind két fülére süket, semmit sem hall.

Ezt azért kell felemlítenem, hogy némelyik verse, ahol a maga baját siratja, érthető legyen.

Erzsikém versei szerény igényűek, de igaz érzés, tiszta láng lobog bennük. Egy vergődő lélek fellobbanásai; egy kalitkába zárt madár ki-kiröppenései ezek a dalok; olvasás közben elringatnak, jól eső érzések ket keltenek; ez az érdemük.

V. Krüszely Bálint.

A kötet a következő részekre oszlik. Erzelmelek. Napról-napra. Hangulatok. Dalok. Humor.

A nő, az embert természetesen az első rész mutatja be nekünk a maga valóságában. Édes atyja vergődő lelkének nevezi Krüszely Erzsikét. Az is ő valóban. Egyik-másik versén valami édes melankólia vonul át, mely a hozzá hasonló szenvedőknek közös tulajdonságuk, a legtöbb azonban mást, magasabbat, az önmegtartóztatás vértanúját mutatja, mert ime ő is elérte már a kort, melyről a költő így dalol:

»Kikelet a lány, virág a szerelem:
Kikeletkor viritani kénytelen,»

Igaz van Petőfinek betű szerinti: kénytelen. Kimagaszik ebből a vékonykötetekből előttem Krüszelyi Erzsike alakja, megpróbálom megrajzolni képes vagyok-e magamnak azután a tisztelettel emléke után, a mely mint még halló kis leányról bennem megmaradt s füllembe cseng a maga kérlelhetlen ridegségében ennek a szép dalnak az eddig soha sem érzett utolsó szava: kénytelen. Szinte látom, mint titakozik ellene lelke egész erejéből, mert gondolkozása arra tanítja: »nekem nem szabad az, ami másnak bár kétségbeeszt, még is öröm s bár fájdalom mégis boldogító, mert én előlem el van zárva a viszonzáserelem édes reménye, nekem nem szabad almodnom tündérországáról, mert ő nekem sohasem lehet szabadító hősi, az én ábrándomnak el kell oszlania, mielőtt született volna!»

Bizony szomorú tudás, fájó bizonyosság ez s ő mégis szeret, mert itt a kikelet s ő viritani kénytelen. S ő mégis vergődik s felsohajt:

Nincs, akihez szóljon, nincs aki megértse
Keblen sohajtását
Nincs, aki szeressen s igaz érzellemmel
Vonjon a karjába . . .
Keresek egy szívet, mely engem megértson,
Keresek hiába!

S mi több, bevallja és sokszor megsiratja
hogy

Találtam már egyszer egy olyan emberre
Ki igaznak látszott,
De aztán a hűség szerelmem,
Itt hagyott, kijátszott.
Betaszítá lelkem a bú, szenvedések
Nagy ozeánjába . . .
Mégis, még mindig
Keresek egy szívet, mely engem megértson,
Keresek: hiába!

Később azonban mégis, mintha kissé
megnyugodnék, már a változhatatlanba s
bár a boldogság messze tünöben van tőle,

Az őszünk tart a leghosszabban
S legkurtább a tavasz:

Mégis szeretjük e földet!
Nyujt a remény nagy néha zöldet,
Mig jobbra, balra visz.
Nincs mindig sirba vagyódásunk,

Jó élni, bár boldogságunk
Csak képzelt és hamis . . .

Természetes azonban, hogy a mély bárázdákat szántott érzelmek a szívből nyugtalanul nem tűnhetnek el s felsohajt ő is néha még ma is ekként:

Ugy fáj a lét; a bú a lelkemet
Bevonta rég.
Ki tudja, hogy tavaszt és kék eget
Látok-e még?
Ki tudja, jó-e nekem még vigasz
A szívemben? . . .
S lesz-e még egyszer újabb, szebb tavasz
Az életembe?!

El-elpanaszolom búmat pár soron,
Ha fáj a lét,
Azt kérdelem benne, hogy reám olykoron
Gondol-e még?

S ha néha versem elolvassa majd
Valamely lapba?

Tudja-e: szívem hogy hozzá sohajt
S hogy ő van abba? . . .

Ilyenek a Krüszelyi Erzsike érzelmei, szomorúak, bánatosak, de igazak. Sokszor próbálták már megállapítani bölcselek, tudósok és költők egyaránt, hogy miféle pszichológiai, érzelmi és értelmi fogalmakat rejt magában ez az egy szó: leánylélek; de azt hiszem, oly biztos kalauzra még kevésbé akadhattak a kutatói, mint ez a verskötet, amely ugyancsak a szenvedő leánynak mutatja a lelkét, de amely épen szenvedésének alap okánál fogva leginkább ment minden külső befolyástól s a világ bókoló hipokrizisétől. — Hogy ez mennyire igaz, mi sem bizonyítja jobban, mint a kötet több részei, melyek világosan mutatják, hogy más is képes dalra hangolni a szenvedő leány lelkét, mint maga a szenvedés.

A Napról-napra rovat elbeszélő és leíró verseket tartalmaz. Ezen is végig vonul az ő lelkének melankóliája, azok a tárgyak ragadják meg, melyek rokonságban vannak az ő szíve nagy szenvedésével, az aztán mindegy, egyaránt szánja ő és tollára veszi, ha a leány, vagy a legény boldogtalan a másik hűtlensége folytán.

A Hangulatok magasabb szárnyalású költeményeket tartalmaz. Megihletti a karácsony az újév, a feltámadás s a halál legszebb köztük a László főserege z e g h a l á l á r a írt rövid elégia s a Feláldozás, melyet a mi lapunk közölt az idei husvétkor. Van aztán a Dalok rovatban 6 csinos dal, amelyek közül csak egy olyan, amelyet nem a saját bújá-baja inspirált, a többi mind szívből szakadt s ezek sokkal jobbak is.

Az utolsó rovat Humor cím alatt öt m o d e r n d a l t mutat be, elő czáfolatául annak, hogy az ilyen genre-nek nálunk nincs talaja. Természetesen, nem kell annak mindjárt frivol sőt trágár tartalmúnak lenni, hanem igenis egy-egy jó ötlet, melyet leg többször a refraine fejez ki, hivatva van arra, hogy igen sok kigunyolásra érdemes dolog megkapja jutalmát.

Ime Krüszelyi Erzsikének egy kupléja:

Jogász gyerek bakfis mellett
Elvitorláz hidegen.
Szól a bakfis: »Be fess fiu!
S az visszánéz hirtelen.
Végigméri a leánykát,
Ki pedig most úgy szalad,
Utól éri s szól a jogász:
— Elkisérem, ha szabad.»

Vagy egy másik:

Pénztáros ur a kaszába
Belemarkol könyökig.

S ill' a berek, nádak, erek:

A tengeren átszökik.

Bankár ur a kasza előtt,

Száját tátva ácsorog

S ennyit mond csak rémültében:

Ejnye, ejnye, mi dolog?!

Szoba czicza, csinos, kényes,

A szobába belibeg.

»Eszem azt a piczi szádát, —

— Szól a jogász — csókolj meg!

S átöleli, de pofont kap,

Hogy vele a föld forog,

Szól, míg arczát tapogatja:

— Ejnye, ejnye mi dolog?!

Kérdelem, vajon nincs erre a műfajra a magyarban tehetség? Hiszen ez a fiatal leány már csak magától jött erre a műfajra reá; — mert még csak színházban vagy orfeumban sem hallhatta, mert nem hall? Igenis van, sőt szükséges is, hogy legyen. Valaha ezúpusi mesékkal, később tanköltelemekkel, most pedig a guny fegyverével ostromozva kell tanítani a népet; természetesen nem a rosszra, hanem a jóra. Ha minden társadalmi félszességét ajkára fog venni az utczagyerek, s fülébe sivitja annak, a kire tartozik, bizonyára nem lesz rosszabb a világ, amint hogy ma sem az, mint ezelőtt volt. Mindazok, akik ezt állítják, eddig ok nélküli fensőbbeséget gyakoroltak az emberiségen s most, hogy az emberiségnek ki nyílt a szeme: feltik a saját uralmukat.

Én nem félttem azt az egyet amely előtt meghajlom, a szellem és igazság uralmát s ezért örömmel üdvözölöm e téren Krüszelyi Erzsikét s kívánom hogy ha boldogságot nem lelhet e földön, leljen mulatságot az ember hiábáknak, a társadalmi ferdeségeknek ekként való ostromozásában . . .

S ha most áttekintek az egész kötetet még egyszer, engem is elfog a melankólia és sajnálom ezt a fiatal leányt, de egyszersmind örülök, mert látom, hogy ebben a nagy szerencsétlenségben is van egy nagy szerencse: adott az irodalomnak egy igazi költőt.

Ugy a már közölt, mint a többi versei a kötetnek amellet, hogy igaz érzelmeinek hű tolmácsolói, mint költői művek is teljes őszhangot, egészét alkotnak, könnyen folyók, versformájuk szabatos mindig s a tárgynak megfelelő.

Nem bolygat nagy eszméket s nem is is hisz el, hanem érzelmeit önti költői formába és mederbe s ezért az igazság varázserejével válnak reánk.

A mi olvasóközönségünknek régi kedves ismerőse, mennyire örülünk, hogy az igazat írva dicshették meg s hisszük, hogy egész olvasóközönségünk ohajtását fejezzük ki, midőn kerjük, hogy ezen tul is maradjon nekünk a régi jó barátónk s keressen fel minket gyakrabban az ő kedves verseivel.

Fejő.

KÖZGAZDASÁG.

Sertésvásár.

július 14.

Kőbányai sertéspiact. Szerbiai: Nehéz (páronként 320 kilogrammon feletti súlyban) 53—54 krajczárig, közép (páronként 250—260 kilogramm súlyban) 54—55 krajczárig könnyű (páronként 220 kilogrammáig terjedő súlyban) 53—54 krajczárig.

Sertéslétszám: 1897. évi július 6-ik napján volt készlet 31.850 darab, 1897 július hónap 6-ik felhajtattott 646 drb, 1897 július hónap 7-ik napján elszállított 580 drb. 1897 július hónap 7-ik napjára maradt készletben 31.916 drb. A hizott sertés üzletrányzata változatlan.

Sertés-konsumvásár. A földmivelési miniszter a sertéseknek a budapesti sertéskonsum vásárról a vidékre való szállítását rendelet útján beszüntette. A vidékre ezentul csak Kőbányáról lehet sertéseket szállítani.

Üzlet átalakítás,

illetve megnagyobbítása miatt

 az összes áruk

főként női ruhaszövetek, selymek, voilok, kartonok, női és férfi fehérneműek, harisnyák, vászonneműek, nap- és esőernyők, szabó kellékek, rövid és szövött áruk

bezárólag jul. 31-éig

 rendkívül olcsó árban kaphatók

Eisler Izidor

női divat áruházában.

Női ruha varrodámban

jó, derék varrónők felvételnek.